

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

**Методичні рекомендації до виконання
контрольної роботи з дисципліни «Інформаційно
аналітичне забезпечення економічної безпеки» для
здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем
«магістр» денної та заочної форм навчання
спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»**

2023

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни «Інформаційно аналітичне забезпечення економічної безпеки» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укл.І.Є.Андрющенко, – Запоріжжя: НУЗП, 2023.- 28с.

Укладач: д.е.н., професор Андрющенко І.Є,

Рецензент: к.е.н.,доцент Фатюха Н.Г.

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент С.В. Шарова

Затверджено
на засіданні кафедри
“Фінанси, банківська справа
та страхування”
Протокол № 1
від 18.08.2023р.

Рекомендовано
до видання НМК
факультету Економіки
та управління
Протокол № 43
від 30.08.2023р.

ЗМІСТ

Передмова	4
1.. Тематика теоретичної частини контрольної роботи	7
2. Завдання для практичної частини контрольної роботи	8
Література	26

ПЕРЕДМОВА

Мета виконання контрольної роботи. Студент повинен навчитися самостійно працювати з науковою економічною літературою, підручниками та посібниками, довідниками, статистичними та іншими науково-допоміжними матеріалами згідно з обраною темою; навчитися використовувати прийоми фінансового менеджменту на матеріалах конкретних підприємств.

Використовуючи різноманітну літературу, студент повинен уміти коротко викласти зміст обраної теми, при цьому важливо не тільки проаналізувати питання, але й визначити своє бачення проблеми, своє ставлення до її вирішення, а також повинен вміти розв'язувати задачі, запропоновані даними методичними рекомендаціями.

Основні вимоги до контрольної роботи. Робота повинна бути виконана на форматі А4. Приблизний обсяг – 15-20 сторінок. У правому верхньому кутку обкладинки необхідно вказати шифр (номер залікової книжки).

У центрі обкладинки:

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Інформаційно аналітичне забезпечення економічної безпеки»

студента групи _____ **ФЕУ**

П.І.П. (повністю).

На першій сторінці вказується тема контрольної роботи, її план, а список використаної літератури – в кінці контрольної роботи. Розкриття теми має бути пов'язаним із пунктами плану контрольної роботи. Висвітлювати питання необхідно так, щоб контрольна робота давала відносно завершене уявлення з обраної теми. Сама робота повинна бути результатом опрацювання і засвоєння декількох джерел (підручників, посібників, монографій, газетних та журнальних статей тощо).

Підготовлена робота здається на кафедру фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок не пізніше як за два тижні до початку екзаменаційної сесії. Захист контрольної роботи проводиться

за графіком, затвердженим деканатом. Без захисту контрольної роботи слухач не допускається до здачі іспиту (заліку).

Якщо в ході виконання контрольної роботи у студента виникають запитання або труднощі, він може звернутися за консультацією до викладача даної дисципліни на кафедру у встановлений графіком консультацій час.

Підготовка до написання контрольної роботи. Контрольна робота з дисципліни «Інформаційно аналітичне забезпечення економічної безпеки» складається з двох частин: теоретичної та практичної. Тему теоретичної частини роботи слід обирати з поданого у третьому розділі переліку за останньою цифрою номера залікової книжки та початковою літерою прізвища, користуючись наступною таблицею.

Остання цифра залікової	Початкова літера прізвища	№ варіанта теми контрольної	Остання цифра залікової книжки	Початкова літера прізвища	№ варіанта теми контрольної
1	2	3	4	5	6
0	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	1	5	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	16
1	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	2	6	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	17
2	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	3	7	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	18
3	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	4	8	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	19
4	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	5	9	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	20
5	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	6	0	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	21
6	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	7	1	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	22
7	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	8	2	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	23
8	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	9	3	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	24
9	А,Г,Є,І,М,П,Т,Х,Ш,Я	10	4	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	25
0	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	11	5	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	26
1	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	12	6	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	27
2	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	13	7	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	28
3	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	14	8	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	29
4	Б,Д,Ж,К,Н,Р,У,Ц,Щ	15	9	В,Е,З,Л,О,С,Ф,Ч,Ю	30

Після визначення теми контрольної роботи необхідно скласти план на основі вивчення рекомендованої літератури. Окрім вказаної у списку рекомендованої літератури, необхідно підібрати основну і додаткову літературу в бібліотеці (монографії, брошури, журнальні та газетні статті).

Практична частина контрольної роботи містить два завдання: перше завдання - це задача за однією з тем, передбачених робочою навчальною програмою, а друге – це ситуаційне завдання, яке потребує комплексного підходу. Для розв'язання задач та кейсів можна скористатись методичними рекомендаціями, наведеними в другому розділі. Варіанти практичної частини наведені в четвертому розділі. Вибір варіанта здійснюється за наступним принципом.

Початкова літера прізвища	К Ф А	Х Л Б	Ц М В	Ч Н Г	О Ш Д	П Е Щ	Р Є Ю	С Ж Я	Т З	У І
Номер варіанта	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1 ТЕМАТИКА ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Історія виникнення та розвитку інформаційно-аналітичної діяльності.
2. Суть та основні принципи інформаційно-аналітичної діяльності.
3. Методи аналітики, їх універсальність в процесі пізнання.
4. Специфіка аналітики в системі сучасних наук: проблеми і перспективи.
5. Проблема інтерпретації фактів в інформаційній діяльності та типові помилки.
6. Види інформаційно-аналітичної роботи: суть, особливості класифікації та функціонування.
7. Особливості викривлення та спотворення інформації в інформаційно-аналітичній діяльності.
8. Комунікація як процес у структурі людської цивілізації: документознавчий аспект.
9. Становлення і розвиток інформаційного суспільства: проблеми і перспективи.
10. Особливості національної моделі розвитку інформаційного суспільства.
11. Сучасні концепції розвитку цивілізацій: перспективи і загрози.
12. Особливості забезпечення безпеки національного інформаційного простору.
13. Процес глобалізації і Україна: виклики та проблеми.
14. Україна в світовому інформаційному просторі: проблема вибору.
15. Недоліки правової бази України в інформаційній сфері.
16. Концепція Нового міжнародного інформаційного порядку і її вплив на Україну.
17. Слабкість інформаційних позицій України в світовому інформаційному просторі.
18. Зовнішні чинники впливу на українську інформаційну політику.
19. Міжнародний імідж України та шляхи його покращення.
20. Фактори результативності роботи аналітика.

21. Етапи і порядок підготовки інформаційно-аналітичних документів.
22. Проблема «пастки часу» і засоби її подолання.
23. Прогностична діяльність в інформаційно-аналітичному процесі.
24. Специфіка інформаційних систем аналітичної обробки інформації.
25. Інформаційні війни в структурі сучасних світових процесів: виклики та загрози.
26. Причини інформаційних війн в світлі глобалізаційних змін.
27. Особливості технологій ведення інформаційних війн.
28. Безпека України та інформаційні війни: стан та перспективи.
29. Проблеми захисту та збереження інтелектуальної власності.
30. Безпека підприємницької діяльності.
31. Вдосконалення інформаційної безпеки України.
32. Специфіка організації інформаційних послуг.
33. Організація інформаційної діяльності підприємства.
34. Кадрове забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності.
35. Матеріально-технічне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності.
36. Правове забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності.
37. Інформаційні технології формування іміджу України.
38. Інформаційні технології формування іміджу організації.

2 ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

Підприємству на певну дату необхідно для здійснення угоди мати на поточному рахунку 185000 грн.

Залишок коштів на поточному рахунку – 10 000 грн.

Кошти для розрахунків оперативно можуть бути сформовані шляхом:

- термінового продажу матеріальних цінностей зі складу на суму 80 000 грн. Є реальний покупець. Збитки в результаті здійснення операції – 7000 грн.

- банк може надати кредит у сумі 80000 грн під 35% річних на 3 місяці за умови повернення кредиту з процентами не раніше передбачених 3 місяців;
- підприємство може довгостроково (на 2 місяці раніше терміну дії цінного паперу) інкасувати виписаний йому на 7 місяців простий вексель під 28% на суму 90 000 грн,
- емітувати облігації на загальну суму 175 000 грн під 40% на 4 місяці. Терміново реально розмістити лише 10 000 грн.

Яке рішення прийме фінансист підприємства щодо формування необхідної суми коштів?

Зробіть необхідні розрахунки, виходячи з того, що відсутня можливість зменшувати чи збільшувати суму надходжень коштів із запропонованих джерел.

ЗАДАЧА

Діяльність підприємства, спрямована на виготовлення виробів

А, характеризується такими даними:

Ціна виробу	40 грн
Кількість проданих виробів	1000 шт.
Сумарні витрати на виготовлення продукції	35000 грн
У тому числі:	
сировина і матеріали	10000 грн
машини і механізми	8000 грн
заробітна платня робітників	8000 грн
транспортні витрати	500грн

Розрахуйте:

- величину постійних затрат;
- величину змінних затрат;
- зміну величини постійних та змінних витрат при зміні

обсягів виробництва:

1. обсяг виробництва скоротився на 20%;
2. обсяг виробництва виріс на 10%;
3. зміну величини прибутку при зміні обсягів виробництва.

Варіант 2

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

Підприємство „Органік” працює на ринку сантехнічного обладнання. Згідно з розробленим виробничим планом на наступний

рік збільшення асортименту продукції буде досягнуто завдяки перепрофілюванню роботи одного з виробничих цехів на випуск нового виду продукції. Проект виробництва нового виду сантехнічного обладнання передбачає використання комплектуючих заводу „Технопром”. Вам необхідно визначити доцільність запланованого проекту з точки зору обсягу отримання підприємством чистого грошового прибутку. Для проведення необхідних аналітичних розрахунків відділами підприємства була надана така інформація:

- з технічного відділу та відділу капітального будівництва надійшло обґрунтування здійснення витрат на закупівлю нового обладнання, реконструкцію діючої технологічної лінії та переоснащення виробничого приміщення загальною вартістю 162 тис. грн;

- комерційний відділ надав щоквартальний прогноз продажу нової продукції та її договірної ціни на наступний рік:

Показники	Квартали			
	I	II	III	IV
Обсяг продажу, шт.	144	168	192	180
Ціна за одиницю, грн.	3840	3840	4080	4080

- планово-економічний відділ надав планові показники витрат на виробництво нового виду продукції, включаючи першочергові витрати поточного року:

Показники	Квартали				
	IV поточного року	I	II	III	IV
Закупівельна ціна комплектуючих, грн.	1960	1960	2030	2072	2002
Обсяг закупівлі комплектуючих, шт.	56	150	174	198	186
Заробітна плата робітників, тис. грн.	0	21,60	25,20	30,72	30,60
Інші витрати, тис. грн.	0	13,78	16,32	19,24	17,77
Накладні витрати,	12,00	14,04	15,12	18,43	18,36

тис.грн.					
----------	--	--	--	--	--

- фінансовий відділ надав інформацію:
 річна норма амортизації обладнання – 15%;
 обов'язкові платежі згідно чинного законодавства;

джерелами фінансування капітальних витрат виступатиме отриманий довгостроковий кредит на умовах щоквартальної сплати 56% річних та погашення частки основного боргу у сумі амортизаційних відрахувань чергового кварталу (досягнуто домовленості у разі необхідності на його отримання з обслуговуючим банком).

ЗАДАЧА

Необхідно визначити співвідношення між змінними та постійними витратами підприємства за методом “максимум-мініуми”, якщо найбільша сума витрат була здійснена в лютому і складала 3250 грн найменшими витрати були в березні їх рівень 2950 грн, відповідно максимальна сума доходу – 4500 грн, мінімальна – 3000 грн.

Варіант 3

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

Підприємство є виробником зварювального обладнання та комплектуючих до нього (виробничий процес на виготовлення одного виробу триває п'ять днів). Збут продукції здійснюється через дилерську мережу в обласних центрах країни. У поточному році середня реалізаційна ціна обладнання становила 4608 грн., а один набір комплектуючих коштував покупцям у середньому 288 грн. Кредитна політика підприємства передбачає надання дилерам 30-денної відстрочки платежів, яким за даними фінансового відділу користуються близько 70% дилерів; решта 30% проплачують вартість обладнання або комплектуючих за фактом їх поставки. Саме підприємство використовує 45-денне відстрочення оплати отриманих від постачальників сировини, матеріалів та комплектуючих на таких умовах. Наприклад, у грудні підприємством буде оплачена вартість поставок постачальників за листопад на суму 5300 грн. У листопаді поточного року фінансовим відділом підприємства зроблена спроба переглянути ефективність політики управління грошовими потоками на підприємстві у наступному році. Поштовхом до перегляду стали факти періодичної відсутності коштів на поточному рахунку,

наслідком якої була сплата у III кварталі підвищених (через прострочення погашення кредиту) процентів та пені на суму 5400 грн, несвоєчасне відвантаження обладнання перспективному замовнику (через несплату за пальне та ін. Вам необхідно оцінити запропоновані нижче пропозиції щодо заходів синхронізації надходжень коштів та здійснення платежів підприємства та скласти прогнозний кумулятивний бюджет готівки на перше півріччя. Для проведення необхідних аналітичних розрахунків відділами підприємства була надана така інформація:

з бухгалтерії:

- у грудні підприємством до бюджету буде сплачено 3360,48 грн податку на прибуток, прогноз платежу у квітні планового року становить 2051, 30 грн;

- залишок коштів на поточному рахунку на 1 грудня має становити 1000 грн;

- підприємство підтримує резерв коштів на рівні 1000 грн щомісячно, крім березня і квітня (резерв 2000 грн) та травня (резерв 3000 грн);

комерційний відділ надав щомісячний прогноз відвантажень на наступний рік, передбачених уже укладеними угодами та перспективними домовленостями, за якими продовжуються переговори:

Продукція, шт.	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень
Зварювальне обладнання	10	6	9	15	17	12	12
Набір комплектуючих	14	12	19	43	36	22	10

Укладена угода про надання у наступному році в оренду приміщення складу за 1440 грн на місяць. У лютому передбачено продаж застарілого технічного устаткування на суму 4080грн та купівлю нового устаткування у березні на суму 10512 грн;

з планово-економічного відділу:

обсяг реалізації продукції за листопад поточного року становив 24240 грн;

для поповнення нестачі обігових коштів наприкінці липня поточного року підприємство отримало в банку кредит на суму 21 280 грн на 9 місяців під 60% річних з умовою сплати по 20% суми основного боргу на початку листопада і лютого та погашення залишку – 60% на початку травня. Одночасно з погашенням частини основної суми боргу угода передбачала сплату процентів за використані кредитні кошти;

на січень-лютий передбачені ціни минулого року, а в період з березня по травень включно будуть запроваджені сезонні знижки в розмірі 5% відпускної ціни;

середньомісячні виробничі витрати в розрахунку на одиницю продукції в наступному півріччі (виготовлення продукції здійснюється за обсягом існуючих замовлень):

Показники	Середньомісячні витрати, грн.	
	На обладнання	На комплектуючі
Вартість матеріалів, комплектуючих, сировини	1280	80
Оплата праці робітників з обов'язковими відрахуваннями на соціальні витрати	800,64	50,64
Накладні витрати за перше півріччя, включаючи амортизацію (темпу росту порівняно з попереднім півріччям 1,05)	44879	

ЗАДАЧА

Мале підприємство, витрачаючи 19600грн. власних коштів, виробляє за місяць продукцію вартістю 35т.грн.

Рентабельність виробництва 20%. Для забезпечення запуску виробництва на повну потужність необхідно витратити в місяць 112т.грн. Є можливість поповнити обігові кошти за рахунок

Обсяг випуску продукції, шт.	100	235	235	235	235	235	235	180	125	100	98	95
Ціна реалізації од.продукції, шт.												
Доходи від продажу (зПДВ)												
Закупівля ТМЦ (ПДВ)												
ПДВ до сплати в бюджет												
Витрати на виробництво												
Сплата процентів за кредит												
Валовий прибуток												
Податок з прибутку												
Виплата дивідендів і премій												
Залишок чистого прибутку												
Кумулятивний залишок чистого прибутку												
Дисконтування залишку чистого прибутку												
Дисконтований чистий прибуток												

ЗАДАЧА

Дані, що характеризують діяльність підприємства, подані в таблиці.
За даними таблиці визначіть:

1. Яку частку прибутку збереже підприємство при падінні виторгу на 10%?
2. На скільки процентів повинен знизитися виторг від реалізації щоб підприємство не отримувало прибутку?
3. На скільки процентів необхідно знизити постійні витрати, щоб утримати задану величину прибутку (350 грн.) при падінні виторгу на 10%?
- 4.

Показник	Сума, тис.грн.
Виторг від реалізації	1900
Змінні витрати	1200

Маржинальний дохід	700
Постійні витрати	400
Прибуток	350

Варіант 5 **ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ**

Фінансовим менеджером малого підприємства у жовтні поточного року прогнозується обсяг реалізації товарної продукції на наступний рік. У таблиці надано інформацію про продукцію підприємства:

Асортимент продукції	Залишки на складах на 1 жовтня п.р., шт.	Товари відвантажені, але не сплачені, на 1 жовтня п.р., шт.	У цінах п.р.		ІУ квартал п.р.		Прогноз виробництва наступного року
			повна собівартість одиниць продукції, грн.	договірна ціна (без ПДВ), грн.	план виробництва, шт.	план відвантаження, шт.	
1	50	-	50,12	62,40	600	624	2520
2	120	30	108,24	112,80	264	288	1200
3	850	-	9,0	12,35	4800	5400	18000
4	25	10	189,85	219,90	60	72	360
5	105	60	98,42	138,60	600	660	2160

1. нормативи запасу на складі в днях продукції асортименту №2 та №3 – 5 днів, з іншої продукції - 8 днів;
2. з 1 жовтня поточного року підприємство розрахунки з покупцями веде на умовах попередньої оплати;
3. на перше січня планового року прогнозується зменшення на 50% суми заборгованості покупців за відвантаженою продукцією у порівнянні з сумою станом на 1 жовтня ;
4. згідно з прогнозом, індекс зростання цін на продукцію підприємства-125%, на ресурси, що використовуються підприємством для виробництва продукції, -130%
5. Розрахуйте плановий прибуток від реалізації товарної продукції на наступний рік.

ЗАДАЧА

Підприємство „Арія” шиє легкі жіночі плаття і продає їх за ціною 75 грн. кожне. Змінні витрати на виготовлення плаття становлять 60 грн. Підприємство орендує приміщення і платить за це 1500 грн щомісяця.

Дайте відповіді на такі питання:

1. Скільки виробів треба виготовити підприємству для досягнення точки беззбитковості?

2. Як зміниться точка беззбитковості, якщо ціна виробу зросте до 85 грн.?

3. Як зміниться точка беззбитковості, якщо витрати на виготовлення виробу знизяться до 55 грн.?

4. Скільки виробів повинне виготовити підприємство, щоб отримати прибуток у 1000 грн. ?

5. Який запас фінансової міцності має підприємство при отриманні 1000 грн. прибутку на місяць?

Варіант 6

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

- Спрогнозуйте аналітичним способом балансовий прибуток на наступний рік, використовуючи такі дані підприємства:
- за 9 місяців поточного року собівартість реалізованої товарної продукції становила 24 145 тис. грн;
- фактична сума прибутку від реалізації товарної продукції за 9 місяців поточного року - 7 222 тис. грн;
- планова собівартість продукції, що буде реалізована в ІV кварталі поточного року, - 9 328 тис. грн;
- договірна ціна продукції (без ПДВ), що буде реалізована в ІV кварталі поточного року, -11 477 тис. грн;
- плановий темп росту обсягу реалізації товарної продукції у наступному році-120%;
- прогноз зростання цін на продукцію підприємства – в 1,25 рази, цін на сировину, матеріали, інші матеріальні ресурси і на оплату праці, що формують собівартість продукції,-1,33 рази;
- резерви зростання прибутку та рентабельності підприємства, виявлені у результаті проведеного аналізу невикористаних резервів за 9 місяців поточного року, оцінено в 62 тис.грн. (за

рахунок ліквідації непродуктивних і понаднормативних витрат, що відносяться на собівартість продукції) та 58 тис. грн (за рахунок структурних зрушень у напрямі виробництва рентабельніших видів продукції);

- підприємство володіє акціями двох акціонерних компаній загальною номінальною вартістю 400 тис.грн та 250 тис.грн відповідно. Очікується отримання дивідендів відповідно 45% і 50% річних;
- у наступному році запланована реалізація частини недоамортизованого обладнання у зв'язку з його недовантаженням: балансова вартість 96 тис.грн, сума зносу 57,6 тис.грн, договірна ціна продажу 50 тис. грн.

ЗАДАЧА

Підприємство виготовляє кухонні набори і продає їх за ціною 54 грн за 1 набір. Щомісяця підприємство може продати 200 наборів. Постійні витрати підприємства становлять 2680 грн. Змінні затрати на виготовлення 1 набору – 30 грн.

Дайте відповіді на такі запитання:

1.Пропонується зниження змінних витрат за рахунок використання дешевих матеріалів, однак, це призведе до зниження якості виробів. Змінні витрати в такому разі складуть 22 гривні, а обсяг реалізації може знизитися до 170 виробів. Чи варто переходити на використання дешевих матеріалів?

2.Пропонується зниження відпускної ціни набору до 50 грн для стимулювання збуту і доведення його до реалізації 220 штук у місяць. Чи слід прийняти пропозицію щодо зниження ціни?

3. Підприємство планує отримати додатково 200 грн прибутку за місяць. Як можна отримати цю суму ?

Варіант 7

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

Комерційний банк „Резидент" був створений у 1994 році на базі інноваційного будівельного банку з метою надання йому більшої свободи дій. За 4 роки роботи активи банку збільшились більше ніж у 340 разів. Банк орієнтується у своїй роботі на розширення сфери послуг і територій, які ним обслуговуються. За роки своєї роботи він

відкрив 46 філій у більшості областей України.

З метою поліпшення своєї діяльності банк пропонував нові види послуг. Так, у 1997 році ним були відкриті сховища, обладнані індивідуальними сейфами і депозитними чарунками. Наприкінці 1998 р. банк увійшов до системи міжнародних розрахунків СВІФТ і підтримував відносини з понад 20 банками-кореспондентами.

Крім того, банк мав найширшу сферу пропозицій з кредитування серед багатьох українських банків, на різних умовах виступав гарантом у багатьох операціях. На початку роботи банком було створено багато спільних і малих підприємств. Однак, деякі філії банку стали збитковими ще з моменту свого створення, їм не вистачало коштів для підвищення якості банківських послуг.

Внаслідок неконтрольованості діяльності філій, відсутності новацій у політиці банку його фінансова ситуація дедалі погіршувалась. Після чергового підвищення НБУ процентної ставки за міжбанківськими кредитами та видачі кількох великих кредитів філіям банку він став неплатоспроможним.

Завдання до ситуації :

Проаналізувати фінансову діяльність банку, якщо відомі такі дані аудиторської перевірки банку „Резидент" (структура пасивів на 01.01.03):

24,3% - розрахунки та поточні рахунки клієнтів;

22,0% - одержані кредити;

21,5% - депозити;

16,3% - власні кошти;

8,8% - розрахунки та поточні рахунки у валюті клієнтів;

8,0% - інші пасиви, у т.ч. вклади громадян;

Дати визначення фінансових проблем, які стоять перед банком, та недоліків у-його роботі;

Показати на цифрових даних помилковість фінансової політики банку;

Розробіть варіанти фінансової стратегії банку;

Яка інформація необхідна додатково до викладення даних керівництву банку для досягнення поставлених стратегічних завдань?

Які види фінансової діяльності, на ваш погляд, банку треба змінити або додатково здійснити, щоб виконати поставлені завдання?

Запропонуйте альтернативні шляхи розв'язання фінансових проблем банку та розробіть пошукові питання до запропонованих заходів.

Активи	На 01.01.2002	На 01.01.2003
каса	3222,50	115032,61
кошти в НБУ	50414,76	785600,04
рахунки в іноземних банках	16604,69	1133086,01
кредити, видані банком	450609,74	4568430,31
кошти в розрахунках	1821,67	32700,64
інші активи	19587,79	1451144,3
Баланс	542271,15	8085994,08
Пасиви		
статутний фонд	1385044	113478,70
інші фонди	8697,72	383441,70
рахунки клієнтів	187808,14	4601444,7
одержані кредити	307735,97	1783224,0
Інші кредитори	8855,65	376618,69
прибуток	15305,23	827786,23
Баланс	542271,15	8085994,08

ЗАДАЧА

Річний баланс виробничого підприємства „Нові горизонти“:

Актив	Сума	Пасив	Сума
Основні засоби	3500	Власні кошти	2000
Запаси сировини	400	Резерви	1000
Незавершене виробництво	200	Довгострокова заборгованість	2000
Запаси готової продукції	600	Короткострокова заборгованість	1000
Дебіторська заборгованість	1800	банківська заборгованість	
Грошові кошти	200	Кредиторська заборгованість	1200

Короткострокові фінансові вкладення	200		
Інші поточні активи	300		

1. Розрахувати власні оборотні кошти.
2. Розрахувати поточні фінансові потреби.
3. Визначити потенційний надлишок (дефіцит) грошових коштів.
4. Розрахувати реальний надлишок (дефіцит) грошових коштів.
5. Якщо виявлено дефіцит, розрахувати суму необхідного короткострокового кредиту.

Варіант 8

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

Використовуючи дані таблиці „Формування прибутку від реалізації продукції на підприємстві „Укрметал" за 2002- 2003рр.", проаналізувати динаміку зміни виручки від реалізації та її складових, оцінити рентабельність реалізованої продукції та виявити головні фактори, що вплинули на формування прибутку на підприємстві. Зробити відповідні висновки і запропонувати шляхи покращення ситуації, що склалася.

Формування прибутку від реалізації продукції на підприємстві „Укрметал" за 2002-2003р

Показники	2002р.	2003р.
Виручка від реалізації, тис. грн.	1088,7	1488,0
Реалізація продукції в оптових цінах (без ПДВ) тис. грн.	898,0	1240,0
Повна собівартість, тис. грн.	515,3	856,0
Результат („+" прибуток, "-," збиток)	+382,7	+384,0
Рівень рентабельності реалізованої продукції, % (р.3X100/р.1)	42,6	31,0

Додаткова інформація про підприємство:

- 1) галузь діяльності - постачання;
- 2) у 1999р. порівняно з 1998р. середньомісячна зарплата одного працюючого зросла на 16,7%

ЗАДАЧА

Потреба підприємства в готівці складає 1 млн.грн. на місяць. Очікується, що готівка буде надходити рівномірно. Річна ставка складає 20%. Вартість кожної операції позики або зняття грошей з рахун:у складає 10 грн.

1. Визначити оптимальну суму операції.
2. Розрахувати середню величину касового залишку.

Варіант 9

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

Фірма „Веселка” спеціалізується на виробництві канцелярських товарів. У 2001 році при обсязі реалізації 60270тис.грн., у т.ч. непрямі податки, фірма понесла збитки у розмірі 1520тис.грн. Кон’юнктурні дослідження показали, що аналогічні підприємства, що працюють в тих самих умовах і за тими ж принципами, мають прибуток на рівні 5% обороту. З метою досягнення прибутку у розмірі 5% фактичної виручки від реалізації керівництво фірми намітило 3 альтернативних виходи із кризової ситуації:

- збільшення обсягу реалізації;
- одночасне збільшення реалізації і скорочення витрат;
- зміну орієнтації реалізації (вибір найбільш рентабельного виробу, більш вигідних замовників, більш прибуткових обсягів замовлення і шляхів реалізації).

Вихідні дані

Показник	Лінійки	Олівці	Ручки	Всього
Виручка від реалізації (без непрямих податків)	14000	9000	26000	?
Змінні витрати:				?
– матеріали,	6030	2960	910	?

– оплата праці,	3660	1500	5660	?
– нарахування,	1465	605	2260	?
– інші змінні витрати.	375	350	1075	?
Постійні витрати:				
– заробітна плата майстра з нарахуваннями,	700	600	1200	?
– зарплата АУП,				4215
– нарахування				1685
– оренда,				800
– амортизація,				600
– інші постійні витрати.				5470

Маркетингові дослідження показали, що розширити реалізацію ручок без відповідного зниження ціни практично неможливо; одночасно на ринку олівців платоспроможний попит значно перевищує пропозиції.

Зробіть розрахунки за всіма можливими виходами з кризової ситуації та висловіть свої пропозиції щодо найкращого з них.

ЗАДАЧА

Підприємство „Ескорт” має в розпорядженні 500 т.грн власних коштів, 300т.грн. кредит банку, 2 т.грн кредиторської заборгованості. За умовами кредитної угоди за кредит виплачується 5 т.грн. Балансовий прибуток складає 203т.грн. Підприємство “Рекорд” має 40 т.грн власних і 40 т.грн залучених коштів. Фінансові витрати 7,2 т.грн. Балансовий прибуток 33,5 т.грн.

Визначити, якому з підприємств банк віддасть перевагу, якщо вони звернуться за кредитом. Які умови кредитування ви можете запропонувати, якщо підприємство прагне через залучені кошти перекрити податкові платежі. Для розрахунків скористайтесь формулою визначення фінансового важеля, яку пропонує західноєвропейська школа.

Варіант 10

ФІНАНСОВА СИТУАЦІЯ

На ринку господарського мила попит на вітчизняну продукцію різко знизився через значний імпорт цього продукту з-за кордону. Державні підприємства даної галузі опинилися на межі банкрутства і більшість з них закрились. Проте деякі з них були приватизовані і намагалися відвоювати втрачені сегменти ринку. В їх числі опинився

завод з виробництва господарського мила у м.Калуш, який після викупу був реорганізований у акціонерне товариство “Комей”.

Нові власники заводу змінили практично весь управлінський апарат підприємства. Очолив колектив директор Редько В.В., який має солідний стаж управління фірмою в західній Європі. Новий керівник відразу взявся до справи і реформу почав зі зміни всієї стратегії діяльності підприємства. Головним його завданням став вибір продукту, реалізація якого приносила б максимальний прибуток. Після маркетингових досліджень було виявлено, що покупці хотіли б мати мило, яке б мало гарний запах, не пошкоджувало шкіру рук, було не такого жакливого кольору.

Для виробництва мила з даними характеристиками АТ “Комей” необхідно закупити нову технологічну лінію з використанням іншої сировини, вартість якої складає 2650 тис.грн.

На початковому етапі (на 1.01.03) діяльність акціонерного товариства характеризувалась наступними даними:

ПОКАЗНИКИ	СУМА
Необоротні активи	
В т.ч.: адміністративна будівля	
Приміщення цеху	
Магазин	
Технологічна лінія	
Нематеріальні активи	
Запаси сировини, матеріалів та комплектуючих	
Запаси готової продукції	
Дебіторська заборгованість	
Статутний капітал (кількість акцій 500тис.шт.)	
Заборгованість перед постачальниками	
Заборгованість за заробітною платою працівникам	
Заборгованість перед бюджетом	
Короткострокова позика банку (17% річних , термін погашення 31.12.2003року, відсотки сплачуються щомісячно	
Обсяг продажу за 2002 рік(шт..)	
Витрати за рік	
Сировина і матеріали	
Заробітна плата основних робітників з нарахуваннями	
Електроенергія	
Амортизація	
Заробітна плата адмін. персоналу	
Відсотки за кредит	

Ціна продажу одиниці виробу	
-----------------------------	--

Новий товар продається за ціною 1,5 грн. Змінні витрати на одиницю виробу 0,58грн. Потужність обладнання 1 млн шт..на місяць

Допоможіть Редько В.В. підготувати доповідь для зборів акціонерів, в якій було б висвітлено обґрунтування вибору стратегії подальшої діяльності АТ “Комей” (впровадження нової лінії чи робота за старими стандартами); обґрунтування можливих варіантів фінансування (за рахунок власних коштів чи залучених), використовуючи елементи фінансового левереджу та операційного аналізу.

ЗАДАЧА

Підприємство має 12000 шт. сплачених акцій на загальну суму 576000грн й розглядає альтернативні можливості фінансування - або здійснити додаткову емісію акцій того ж номіналу ще на 55000 грн, або залучити на дану суму кредитів під 15% річних. Планується, що НРЕІ буде складати 220000 грн. Що вигідніше? Розрахуйте рівень НРЕІ, при якому однаково вигідно використовувати як власні так і залучені кошти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Ареф'єва О. В. Планування економічної безпеки підприємств / О. В. Ареф'єва, Т. Б. Кузенко. – Київ : Видавництво Європейського ун-ту, 2004. – 169 с.

2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) / О. І. Барановський; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ. : 2004. – 759 с.

3. Берлач А. І. Безпека бізнесу : навч. посібник / А. І. Берлач. – Київ: Університет «Україна», 2007. – 280 с.

4. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью

предприятия/ И. А. Бланк. – Київ : Ника-Центр, Эльга, 2004. – 784 с.

5. Інформаційна та кібербезпека / В. Л. Бурячок, В. Б. Толубко, В. О. Хорошко, С. В. Тольопа. – Київ: ДУТ, 2015. – 288 с.

6. Кузнецов О. О. Захист інформації та економічна безпека підприємства : монографія / О. О. Кузнецов, С. П. Євсеев, С. В. Кавун. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 360 с.

7. Моделювання економічної безпеки : держава, регіон, підприємство : монографія. / Геєць В. М., Кизим М. О., Клебанова Т. С., Черняк О. І. та ін. ; За ред. Гейця В. М. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.

8. Економічна безпека : навч. посібник / З. С. Варналій, П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. З. С. Варналія. – Київ : Знання, 2009. – 647 с.

9. Куркин Н. В. Управление экономической безопасностью развития предприятия / Н. В. Куркин. – Днепропетровск : Изд. АРТ-ПРЕСС, 2006. – 452 с.

10. Фінансова безпека підприємства: навчальний посібник / Т. Б. Кузенко, О. В. Грачов, Л. С. Мартюшева та ін. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2010. – 300 с.

Додаткова

1. Андрощук Г. А. Экономическая безопасность предприятия : защита коммерческой тайны : монография / Г. А. Андрощук, П. П. Крайнев; ред. А. Д. Святоцкий. – Київ : ВД «Ін Юре», 2000. – 400 с.

2. Артемов В. Ю. Основи менеджменту для інформаційних аналітиків : курс лекцій / В. Ю. Артемов. – Київ : КНТ, 2007. – 272 с.

3. Богушов В. О. Безпека у сфері економічних відносин / В. О. Богушов. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 60 с.

4. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навчальний посібник / М. І. Камлик. – Київ : Атіка, 2005. – 432 с.

5. Кузнецов О. О. Захист інформації та економічна безпека підприємства: монографія / О. О. Кузнецов, С. П. Євсєєв, С. В. Кавун. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 360 с.

6. Соснин А. С. Менеджмент безопасности предпринимательства : учеб. пособие / А. С. Соснин, П. Я. Прыгунов. – Київ : Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 559 с.

Інформаційні ресурси

1. ЛигаБизнесИнформ. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.liga.net.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики. [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

4. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.legality.kiev.ua>.

5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

6. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua>

7. Сервер Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.zakon.

